

กระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอกของอาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง The Transmission of Ranad Ek Performance by Master Watcharakorn BoonPeng

ศศิวิมล สังข์กล้า¹ รังสรรค์ บัวทอง² และชาวมณีนัส ประภักดี³
Sasiwimon Sungklum¹ Rangsan Buathong² and Chaomanat Prapakdee³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอกของอาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง โดยวิธีการดำเนินการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสารและการสัมภาษณ์

ผลการวิจัยพบว่า กระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอกของอาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านผู้สอน พบว่าอาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง มีความสามารถด้านการบรรเลงระนาดเอก โดยเฉพาะด้านการแปรทำนองหรือรู้จักเลือกทำนองเพลงที่มีความเหมาะสมกับการบรรเลงระนาดในเพลงและโอกาสต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากการถ่ายทอดความรู้จากผู้เชี่ยวชาญด้านการบรรเลงระนาดเอกหลายท่าน 2) ด้านผู้เรียน พบว่า เป็นผู้ที่ต้องการศึกษาต่อในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ โดยมีการคัดเลือกตามระบบที่กำหนด และมีความสามารถด้านการบรรเลงระนาดเอก โดยจะต้องเป็นผู้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ เพื่อนำไปสู่การถ่ายทอดได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม 3) ด้านเนื้อหา พบว่ามีการถ่ายทอดความรู้ด้านการบรรเลงระนาดเอกในเพลงประเภท เพลงพื้นฐาน เพลงทั่วไป เพลงพิเศษ และเพลงเดี่ยว ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน และ 4) ด้านการเรียนการสอน พบว่า เป็นการสอนแบบสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม เปิดโอกาสให้ผู้เรียนคิดโดยมีครูผู้สอนคอยให้คำแนะนำและดูแลอย่างใกล้ชิด การเรียนการสอนจะเป็นการเน้นย้ำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ผ่านกระบวนการฝึกซ้อมอย่างซ้ำไปซ้ำมา โดยมีครูผู้สอนประเมินผลจากการสังเกตพัฒนาการอย่างสม่ำเสมอ

* corresponding author, email: chaomanat.pr@bsru.ac.th

¹⁻³ กลุ่มวิชาดนตรีไทย วิทยาลัยการดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

¹⁻³ Thai Music Department, College of Music, Bansomdejchaopraya Rajabhat University.

คำสำคัญ: การถ่ายทอด / ระนาดเอก / วัชรากรณ์ บุญเพ็ง

Abstract

This study investigates the transmission process of Ranad Ek performance by Master Watcharakorn BoonPeng using a qualitative approach. Data were collected through document analysis and in-depth interviews.

The findings indicate that the transmission process comprises four interrelated aspects. 1) the instructor demonstrates advanced Ranad Ek performance proficiency, particularly in melodic variation and the contextual selection of repertoire, reflecting knowledge inherited from distinguished Thai classical music masters. 2) the learners are prospective students of Bunditpatanasilpa Institute who have been formally selected and possess foundational skills in Ranad Ek performance. They are required to demonstrate readiness in physical, cognitive, and affective domains to ensure effective transmission. 3) the instructional content covers multiple categories of Thai classical repertoire, including fundamental pieces, standard repertoire, special compositions, and solo songs, with progression tailored to individual learner capacity. 4) the pedagogical approach is based on demonstration and imitation, combined with guided practice. Emphasis is placed on repetitive practice as a core mechanism for skill acquisition, while continuous assessment is conducted through close observation of learners' developmental progress.

Keywords: Transmission / Ranad Ek / Watcharakorn BoonPeng

บทนำ

ระนาดเอก เป็นเครื่องดนตรีไทยประเภทเครื่องตี มีวิวัฒนาการจากการประดิษฐ์ไม้กรับให้มีขนาดลดหลั่นกันไป คำว่าระนาดเป็นคำที่แผลงมาจากคำว่า “ราด” หมายถึง การวางเรียงแผ่ออกไป (Phukaothong, S., 1986) สามารถผลิตเสียงให้

เกิดเป็นทำนองทางดนตรีเป็นจำนวนมาก โดยผู้ที่ผลิตเสียงระนาดให้ถูกต้องและเกิดความงามทางดนตรีได้นั้น ต้องเกิดจากปัจจัยหลายประการรวมกันจึงจะสามารถผลิตเสียงระนาดที่ถูกต้องและมีคุณภาพ อาทิ ทำทางการจับไม้ ทำนอง ความเข้าใจของผู้บรรเลง ความเข้าใจในทำนองนอกจากเกิดจากการเข้าใจได้ด้วยตนเองแล้วยังรวมไปถึงการเข้าใจซึ่งเกิดจากครูผู้สอนเป็นผู้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ ซึ่งในแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันออกไป

กระบวนการถ่ายทอดของดนตรีไทยประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ 1) การเรียนรู้ คือ การเรียนทุกอย่างตามแบบแผนและวัฒนธรรมทางดนตรี ซึ่งการเรียนรู้ดังกล่าวบทบาทที่สำคัญจะอยู่ที่ผู้สอนที่จะต้องเข้มงวดให้ผู้เรียนเกิดแบบแผนในการปฏิบัติ ผู้เรียนต้องเรียนรู้และเลียนแบบแนวทางในการบรรเลงจากครูผู้สอนให้ได้มากที่สุด 2) การนำสู่บริบทของดนตรี คือ การเรียนรู้เพื่อให้เข้าใจในการเลือกกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามกาลเทศะที่เหมาะสม เนื่องจากดนตรีไทยให้ความสำคัญกับปัจเจกชนของผู้แสดง ผู้เรียนต้องเข้าใจบริบทของดนตรี โดยครูผู้สอนจะเป็นผู้แนะนำ 3) ความมีอัตลักษณ์ คือ การบรรเลงดนตรีให้เป็นตัวของตัวเอง เมื่อผู้เรียนเรียนรู้เข้าใจแบบแผนการบรรเลงและบริบทของดนตรีแล้ว ผู้เรียนสามารถบรรเลงให้เป็นตัวของตัวเองได้ โดยขึ้นอยู่กับทักษะและสติปัญญาของผู้เรียนเอง ส่วนครูผู้สอนเป็นผู้ชี้แนะและวิจารณ์เพื่อเสริมสร้างอัตลักษณ์ให้ผู้เรียนมีความโดดเด่น และ 4) การประจักษ์ความสมบูรณ์ คือ การที่จะสามารถแสดงความเป็นเอกลักษณ์ทางดนตรีได้อย่างอิสระ รวมถึงเป็นต้นแบบในการสืบทอดดนตรีได้ (Kengkun, R., 2009) ซึ่งขั้นตอนกระบวนการถ่ายทอดทั้ง 4 ขั้นตอนนี้เป็นผลที่เกิดจากครูในอดีตใช้สอนลูกศิษย์จนเกิดการตกผลึกเป็นองค์ความรู้ในเรื่องของกระบวนการถ่ายทอดให้คนยุคใหม่ได้ศึกษาและปรับใช้ให้เข้ากับยุคสมัยที่เปลี่ยนไปในปัจจุบัน

ปัจจุบันโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้เรียนจึงจำต้องมีทั้งความรู้ ประสบการณ์ และความเข้าใจในศาสตร์ที่ตนเองสนใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อการนำความรู้ไปใช้ในการประกอบวิชาชีพในอนาคต ซึ่งผู้สอนจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียน จากการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการศึกษาวัฒนธรรมดนตรีไทย พบว่า การศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของผู้สอนในฐานะผู้ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดองค์ความรู้ในศาสตร์ด้านดนตรีไทยนั้นมีอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งต่างล้วนเป็นเครื่องมือในการสะท้อนให้เห็นว่าครูหรือผู้สอนดนตรีไทย ถือเป็นบุคลากรที่สำคัญทั้งด้านการสืบทอดวัฒนธรรมดนตรีไทย และเป็นต้นแบบให้กับลูก

ศิษย์หรือผู้ได้รับการถ่ายทอดให้มีทัศนคติในการดำรงชีวิตเพื่อการประกอบวิชาชีพด้านดนตรีไทยให้เป็นไปในทิศทางที่ครูผู้สอนต้องการ โดยเฉพาะบทบาทของการชี้แนะให้รู้จักรากฐานทางศิลปวัฒนธรรมประจำชาติของตนเองควบคู่ไปกับบริบททางสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

อาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง เป็นผู้ที่มีความตระหนักในประเด็นดังกล่าว จึงมีความมุ่งมั่นที่จะถ่ายทอดความรู้ด้านดนตรีไทย โดยเฉพาะด้านการบรรเลงระนาดเอกให้กับผู้เรียน จากประสบการณ์ทั้งที่ได้รับการถ่ายทอดวิชาความรู้ด้านการบรรเลงระนาดเอกจากครอบครัวและจากครูดนตรีไทยคนสำคัญของประเทศหลายท่าน ผสมกับความสนใจและเอาใจใส่ในการเรียนรู้ การฝึกซ้อม ประสบการณ์ตรงในการแสดงผลงานเป็นจำนวนมากทั้งในและต่างประเทศ อาทิ นักดนตรีผู้บรรเลงระนาดเอกในการแสดงโขนพระราชทาน ผู้ร่วมแสดงในภาพยนตร์เรื่องโหมโรง วิทยากรบรรยายให้ความรู้และกรรมการตัดสินการประกวดดนตรีไทยระดับชาติ ฯลฯ ตลอดจนความตระหนักถึงความสำคัญของมรดกทางภูมิปัญญาของบรรพบุรุษที่ควรค่าแก่การปลูกฝังให้กับผู้เรียน จึงทำให้อาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง มีคุณสมบัติของความเป็นครูดนตรีไทยที่มีชื่อเสียงและได้รับการยอมรับจากสังคมในวงกว้าง

ด้วยเหตุผลข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษากระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอกของอาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง เพื่อนำเสนอข้อมูลความรู้อย่างเป็นระบบเกี่ยวกับกระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอก อันจะนำมาซึ่งแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและการฝึกหัดระนาดเอกที่ถูกต้อง เพื่อส่งผลให้เกิดทักษะซึ่งเกิดจากรากฐานที่ถูกต้องและเป็นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมทางดนตรีสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ศึกษากระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอกของอาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนและขยายผลต่อการจัดทำเป็นคู่มือหรือแบบฝึกหัดการบรรเลงระนาดเอก
2. ได้เรียนรู้เทคนิคและวิธีการสอนของอาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง เพื่อนำไปใช้เป็นแบบอย่างและประยุกต์ใช้ในการถ่ายทอดการบรรเลงดนตรีไทย

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยกำหนดให้มีขอบเขตของการศึกษากระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอกของครู วัชรกร บุญเพ็ง ประกอบด้วย

- 1) ผู้สอน ประกอบด้วย ภูมิหลังดนตรีไทยของครู
- 2) ผู้เรียน ประกอบด้วย ลักษณะของผู้เรียน
- 3) เนื้อหาสาระ ประกอบด้วย เพลงพื้นฐาน เพลงทั่วไป เพลงพิเศษ เพลงเดี่ยว
- 4) การเรียนการสอน ประกอบด้วย กระบวนการสอน การประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการนำทฤษฎีการศึกษาของรูดอล์ฟ สไตเนอร์ (Rudolf Steiner, 1988) ที่ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน เนื้อหาสาระและการเรียนการสอนมาประยุกต์ใช้ในการศึกษาและนำเสนอข้อมูล โดยสามารถแบ่งวิธีดำเนินการวิจัยออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัย 2. คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Information) ด้วยวิธีการคัดเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ อาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง และผู้ให้ข้อมูลรอง คือ ลูกศิษย์ที่ได้รับการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอกจากอาจารย์วัชรกร บุญเพ็งอย่างต่อเนื่องเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 3 คน ที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากการศึกษาในสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ 3. เก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยโดยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ 1) ข้อมูลจากเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์ 2) การสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง โดยอิงจากแนวคิดเรื่องการถ่ายทอด ประกอบด้วย 4 ประเด็น ได้แก่ (1) ผู้สอน (2) ผู้เรียน (3) เนื้อหาสาระ (4) การเรียนการสอน และ 3) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม 4. วิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล คือ หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลมาสู่การวิเคราะห์ ตีความ และจำแนกข้อมูลตามหัวข้อการวิจัย กระทั่งนำเสนอข้อมูลผลการวิจัยโดยร้อยเรียงตามวัตถุประสงค์แบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัย

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยเรื่อง กระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอกของอาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง ผู้วิจัยสามารถนำเสนอผลการวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านเนื้อหา ด้านการเรียนการสอน ซึ่งสามารถสรุปเนื้อหาทั้ง 4 ด้าน ได้ดังนี้

1. ด้านผู้สอน

1.1 ภูมิหลังด้านดนตรีไทย

อาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง เกิดและเติบโตท่ามกลางสังคมดนตรีไทยอย่างแท้จริง เนื่องจากบิดาเป็นนักระนาดเอกและเป็นเจ้าของวงดนตรีไทยชื่อ วงปี่พาทย์ก้านั้นประชุม เป็นวงดนตรีไทยที่มีชื่อเสียงย่านจังหวัดนนทบุรี บิดาเริ่มปลูกฝังให้อาจารย์วัชรกรรับการถ่ายทอดดนตรีไทยเมื่ออายุ 5 ปี โดยเริ่มจากเครื่องประกอบจังหวะ และพาไปส่งสมประสงค์จากการแสดงดนตรีอย่างสม่ำเสมอ จนกระทั่งอายุ 8 ปี ได้ก้าวเข้าสู่โลกดนตรีไทยอย่างจริงจังโดยบิดาเป็นผู้ถ่ายทอดให้ อาจารย์วัชรกรรับการถ่ายทอดเพลงสาธุการ ซึ่งถือเป็นเพลงครูและเป็นเพลงพื้นฐานของการเป็นนักดนตรีโดยเฉพาะนักปี่พาทย์ การเรียนและการฝึกซ้อมดนตรีของอาจารย์วัชรกรในการบรรเลงระนาดเอกจริงจังอีกครั้ง เมื่ออาจารย์วัชรกรเข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายที่วิทยาลัยนาฏศิลป์ ซึ่งได้มีโอกาสรับการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอกจากครูดนตรีไทยคนสำคัญหลายท่าน เช่น ครูจากสำนักปี่พาทย์ ศรีมัย รุ่งเรือง ครูณัฐพงษ์ โสวัตร ครูสมาน น้อยนิยต์ คณะดนตรีบ้านสุขลักษณะโดยครูสุริ สุขิลักษณ์ และเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาที่สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการบรรเลงระนาดเอกจากครูไชยยะ ทางมีศรี ครูบุญช่วย โสวัตร และครูลำยอง โสวัตร กระทั่งสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีได้เข้าศึกษาต่อและสำเร็จการศึกษาระดับมหาบัณฑิตจากสถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล ประกอบกับการสั่งสมประสบการณ์และแสดงความสามารถที่โดดเด่นด้านการบรรเลงระนาดเอก ซึ่งได้รับการถ่ายทอดและนำมาประยุกต์ให้เข้ากับลักษณะการบรรเลงในแบบฉบับที่เหมาะสมกับตนเอง จึงถือได้ว่า อาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง เป็นนักระนาดอีกท่านหนึ่งที่มีชื่อเสียงในวงการดนตรีไทย

ด้านผลงานที่ภาคภูมิใจ อาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง มีความภาคภูมิใจเป็นอย่างมากที่ตนเองได้ถวายงานรับใช้พระเจ้าแผ่นดิน โดยได้รับการคัดเลือกเป็นนักดนตรีในงานโขนพระราชทานหรือโขนมูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพฯ

ภายใต้พระมหากษัตริย์คุณโดยสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง นอกจากนั้นอาจารย์วิชากรยังมีผลงานที่โดดเด่นในด้านการเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อเสริมสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ โดยทำหน้าที่เป็นผู้บรรเลงและแสดงดนตรีไทยทั้งในและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการเป็นนักแสดงในภาพยนตร์เรื่องโหมโรง ซึ่งถือเป็นภาพยนตร์ที่นำเสนอเนื้อหาด้านดนตรีไทยและได้รับความนิยมอย่างมากเมื่อปี พ.ศ.2547 นำไปสู่การสร้างกระแสให้เกิดความรักและเล็งเห็นความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมไทยแก่สังคม

1.2 ลักษณะเด่นของการบรรเลงระนาดเอก

อาจารย์วิชากร บุญเพ็ญ แบ่งลักษณะเด่นของการบรรเลงระนาดเอกออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1) ด้านบุคลิกภาพท่าทางในการบรรเลง โดยผู้บรรเลงระนาดเอกนั้นจะต้องมีท่าทางที่สง่างาม ขณะบรรเลงหลังจะต้องตั้งตรง แขนขาบข้างลำตัว ไม่ชิดไม่กางแขนจนเกินไป จับไม้ตีระนาดถูกต้อง คว้ามือตลอด ขณะบรรเลง ไม่ก้มและเงยหน้าเกินพอดี บรรเลงอยู่ในอาการสำรวม และควรอมยิ้มเล็กน้อยที่มุมปากเพื่อแสดงให้เห็นถึงการมีความสุขขณะบรรเลงดนตรี ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมทั้งบุคลิกภาพและทำให้ดนตรีเกิดรสหรือสร้างอารมณ์ให้แก่ผู้ชม 2) ด้านคุณภาพของเสียง จะต้องรู้จักสร้างเสียงระนาดเอกให้มีคุณภาพ สามารถควบคุมน้ำหนักมือทั้งสองข้างให้เท่ากันหรือใกล้เคียงกัน ซึ่งในการที่จะสร้างเสียงระนาดให้มีคุณภาพได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บรรเลงจะต้องมีการฝึกซ้อมการบรรเลงระนาดที่ถูกต้องจากขั้นพื้นฐาน ได้แก่ (1) การจับไม้ให้ครบทั้ง 5 นิ้ว นิ้วชี้ชิด นิ้วหัวแม่มือจรดไปกับก้านไม้ โดยนิ้วหัวแม่มือจะทำหน้าที่ในการประคองและบังคับทิศทางของก้านไม้ (2) การตีฉาก เพื่อให้ผู้บรรเลงเรียนรู้สรีระ กำลังแขน และน้ำหนักมือทั้งสองข้างของผู้บรรเลงที่จะต้องพิถีพิถันในการฝึกซ้อมให้เกิดน้ำหนักเสียงที่เท่ากันของมือทั้งสองข้าง ซึ่งถือเป็นขั้นตอนที่สำคัญของผู้บรรเลงระนาดเอก และจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้เวลายาวนานในการฝึกซ้อม (3) การกรอ เป็นการตีสลับมือ เริ่มต้นด้วยมือซ้ายและจบด้วยมือขวาจนเกิดความชำนาญ (4) การบรรเลงเพลงไล่มือหรือการฝึกซ้อมด้วยเพลงให้เกิดการเคลื่อนที่ของมือ ด้วยเพลงมุล่ง เริ่มจากการบรรเลงในอัตราจังหวะที่ช้าและเพิ่มความเร็ว โดยกำหนดให้ใช้เวลาในการฝึกซ้อม 1 ชั่วโมงแรกเป็นการบรรเลงแบบช้า จากนั้น 30 นาทีต่อมาจะเป็นการบรรเลงอัตราจังหวะปานกลาง และ 30 นาทีสุดท้ายจะเป็นการบรรเลงด้วยอัตรา

จังหวะที่เร็ว รวมระยะเวลาในการฝึกซ้อม 2 ชั่วโมง โดยผู้บรรเลงจะต้องควบคุม น้ำหนักและบุคลิกภาพให้คงที่ตลอดระยะเวลาการฝึกซ้อม 3) กลอนเพลง มีความหลากหลายเนื่องจากการได้รับการถ่ายทอดจากครูดนตรีไทยหลายท่าน ดังนั้น ในการเลือกใช้ในโอกาสต่างๆ จึงเลือกใช้กลอนเพลงต่างๆ ที่มีความเหมาะสมกับ บริบทในการบรรเลงและโอกาสในการนำไปใช้ เช่น กลอนเพลงที่เรียบร้อย ดุตัน หรือเป็นไปตามแบบแผน ซึ่งผู้ได้รับการถ่ายทอดควรคำนึงถึงบริบทในการนำไปใช้ เป็นสำคัญ 4) กลวิธีการบรรเลง จะมุ่งเน้นการสร้างอารมณ์ให้เกิดขึ้นจากการบรรเลง เพลงประเภทต่างๆ หรือกล่าวสรุปได้ว่า บรรเลงดนตรีไทยให้เกิดรส อันจะ เป็นการส่งเสริมให้เสียงของดนตรีไทยมีความน่าสนใจและถ่ายทอดได้ถึงเจตนารมณ์ ของผู้ประพันธ์เพลงได้

1.3 คุณลักษณะความเป็นครู

มุ่งเน้นความเอาใจใส่ให้กับผู้เรียนทุกคนอย่างเสมอภาค สร้างความสนิทคุ้นเคย สร้างความอบอุ่นและเสริมพลังบวกให้เกิดแรงบันดาลใจใน การพัฒนาตนเอง จะต้องรู้จักการเสียสละเวลาเพื่อผู้เรียนอย่างเต็มที่ เนื่องจาก ผู้เรียนมีทักษะที่แตกต่างกันอาจต้องมีการถ่ายทอดความรู้ในรูปแบบและภายใต้ เงื่อนไขที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนั้นแล้วจะต้องมีคุณลักษณะของการเป็น แบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านความมีระเบียบวินัย มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ และมี สัมมาคาราวะ รู้จักกาลเทศะ

2. ด้านผู้เรียน

2.1 วิธีการคัดเลือกลูกศิษย์

ลูกศิษย์หรือผู้รับการถ่ายทอดความรู้จากอาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง เป็นผู้เรียนในระบบการศึกษาจากภาควิชาดุริยางคศิลป์ศึกษา สถาบันบัณฑิต พัฒนศิลป์ ซึ่งผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ที่สาขาวิชากำหนด โดยผู้เรียนกลุ่มนี้ อาจารย์วัชรกรจะไม่มีการคัดเลือกอย่างเป็นทางการเพื่อเข้ารับการถ่ายทอด แต่จะพิจารณาจากความตั้งใจที่จะรับการถ่ายทอดจากตัวของผู้เรียนเอง ซึ่งเมื่อใช้ เกณฑ์ในการพิจารณาตามความตั้งใจของผู้รับการถ่ายทอดดังกล่าวนี้ ถือเป็น การคัดเลือกผู้เรียนในรูปแบบหนึ่งที่จะได้รับผู้เรียนที่มีความตั้งใจจริงที่จะรับ การถ่ายทอดความรู้ โดยไม่เป็นการบังคับหรือฝืนใจผู้เรียน ซึ่งจะนำไปสู่การถ่ายทอด ความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานที่สาขาวิชากำหนด และ ตรงตามความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

2.2 ความคาดหวังต่อผู้เรียน

อาจารย์วัชรกรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความสามารถด้านการถ่ายทอดความรู้ที่ได้รับจากการถ่ายทอดได้อย่างถูกต้อง บูรณาการความรู้ที่ได้รับไปสู่การใช้งานได้จริงในการประกอบวิชาชีพ เป็นต้นแบบหรือเป็นแบบอย่างของครุดนตรีที่มีความรู้ มีความเข้าใจในศาสตร์และศิลป์ด้านดนตรีไทย และสามารถปลูกฝังความรู้ให้กับผู้เรียนหรือลูกศิษย์ของตนให้เป็นผู้มีความรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม ในการเป็นนักดนตรีไทย และเป็นคนดีของสังคม

3. ด้านเนื้อหา

อาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง ถ่ายทอดความรู้ด้านการบรรเลงระนาดเอก ให้แก่ผู้เรียนโดยแบ่งประเภทของเพลงออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ 1) เพลงพื้นฐาน ได้แก่ เพลงสาธุการ เพลงฉิ่งมุล่ง และเพลงทะเลแย โดยทั้ง 3 เพลงที่นำมาใช้ในการถ่ายทอดจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักการจัดวางสรีระของตนเอง และการบรรเลงระนาดเอกให้มีเสียงที่คมชัด จากเพลงที่มีอัตราจังหวะช้าไปเร็ว ให้เกิดกำลังในการบรรเลง เสริมความคล่องแคล่ว และมุ่งเน้นการฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากอาจารย์วัชรกร กล่าวว่า การบรรเลงหรือฝึกปฏิบัติในชั้นพื้นฐานถือเป็นหัวใจหลักของการพัฒนาและต่อยอดการบรรเลงดนตรีไทยในขั้นสูงต่อไป 2) เพลงทั่วไป ได้แก่ เพลงโหมโรงโอยเรศ เพลงพม่าห้าท่อน เพลงจระเข้หางยาว เพลงสี่บท และเพลงบุหลัน โดยเพลงดังกล่าวจะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะการบรรเลงด้วยกลวิธีที่สำคัญของการบรรเลงระนาดเอก ได้แก่ การสะบัด การสะเดาะ การขยี้ การทำ ความเข้าใจสัดส่วนของเพลงไทยและลักษณะการบรรเลงในเพลงประเภทต่างๆ เพื่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ 3) เพลงพิเศษ ได้แก่ เพลงโหมโรงเช้า เพลงโหมโรง กลางวัน เพลงโหมโรงเย็น เพลงบาทสกุณี และเพลงเรื่องต่างๆ เช่น เพลงช้าเรื่อง เต่ากินผักบุง เพลงช้าเรื่องพระรามเดินดง และเพลงช้าเรื่องสร้อยสน ซึ่งกลุ่มเพลง พิเศษนี้จะเป็นเพลงที่จัดอยู่ในเพลงประเภทที่ถูกนำไปใช้ในพิธีการ พิธีกรรมและ เป็นเพลงหน้าพาทย์ นอกจากจะเป็นการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการบรรเลง ระนาดเอกให้ได้คุณภาพเสียงที่คมชัดหรือแปรทำนองได้สอดคล้องและเหมาะสมกับ ทำนองของฆ้องวงใหญ่แล้วนั้น ในการถ่ายทอดเนื้อหาของเพลงพิเศษดังกล่าว จะเป็น การสอดแทรกให้ผู้เรียนเข้าใจและเห็นถึงคุณค่าทางวัฒนธรรมไทย ลำดับขั้นตอน และกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการได้มาซึ่งความรู้เกี่ยวกับเพลงพิเศษ ทั้งใน ด้านขนบ ธรรมเนียม ประเพณี พิธีกรรม และความเชื่อ ที่คนในวัฒนธรรมดนตรีไทย

จำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังอย่างต่อเนื่อง และ 4) เพลงเดี่ยว ได้แก่ เพลงนกขมิ้น เพลงเชิดนอก เพลงลาวแพน เพลงสารถี และเพลงแขกมอญ ซึ่งเป็นกลุ่มของเพลงที่ผู้เรียนจะได้นำทักษะการฝึกปฏิบัติที่ได้รับการถ่ายทอดจากเพลงประเภทต่างๆ มาใช้ในการบรรเลงในเพลงประเภทเพลงเดี่ยว โดยอาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงระนาดเอกได้อย่างชัดเจนในทุกกลวิธีการบรรเลง บรรเลงไม่ผิดพลาด มีกำลังในการบรรเลงให้ได้บรรทัดตามวัตถุประสงค์ของผู้ประพันธ์ ดังนั้น การจัดวางเนื้อหาของเพลงในแต่ละขั้นนั้น หากผู้เรียนปฏิบัติและฝึกซ้อมอย่างจริงจัง ตามแนวทางที่ผู้สอนได้กำหนดไว้ ก็จะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถบรรเลงระนาดเอกได้อย่างมีคุณภาพทั้งด้านบุคลิกภาพและเสียงจากเครื่องดนตรี

4. ด้านการเรียนการสอน

4.1 หลักการสอนและประเมินผลการบรรเลงระนาดเอก

ผู้สอนมุ่งเน้นการวิเคราะห์ผู้เรียนจากความสามารถและทักษะพื้นฐานของผู้เรียนแต่ละคนที่ได้รับการปลูกฝังมาแต่เดิม เพื่อประเมินให้เห็นถึงจุดเด่น และจุดที่ควรได้รับการพัฒนา และนำมาออกแบบกระบวนการสอนให้มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับคุณลักษณะของผู้เรียน โดยจะเน้นย้ำการถ่ายทอดกลวิธีการบรรเลงระนาดเอกขั้นพื้นฐานเพื่อเป็นการปรับพื้นฐานวิธีการบรรเลงที่ถูกต้อง และสามารถพัฒนาตนเองเพื่อนำไปสู่การเป็นนักระนาดเอกที่มีความสามารถทั้งทางด้านบุคลิกภาพและคุณภาพของเสียง ซึ่งในกระบวนการถ่ายทอดความรู้และกลวิธีการบรรเลงระนาดเอกของอาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง จะเป็นการประยุกต์วิธีการถ่ายทอดความรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน จากที่ได้รับการถ่ายทอดมาจากครูดนตรีไทยที่อาจารย์วัชรกรได้รับการถ่ายทอดมาแต่เดิม ผสมกับการนำชุดเพลงต่างๆ ที่มีความสอดคล้องกับการจัดการเรียนสอนหรือกำหนดไว้ในหลักสูตร และทำการถ่ายทอดไปตามลำดับ ซึ่งในการถ่ายทอดหลักการบรรเลงระนาดเอกนั้น อาจารย์วัชรกรจะใช้เวลาในการพิจารณาและทบทวนให้กับผู้เรียนที่มีทักษะที่ควรได้รับการพัฒนาเป็นพิเศษ โดยเฉพาะการใช้เวลานอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียนไปสู่การถ่ายทอดความรู้เพิ่มเติมหลังการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตนเองหรือฝึกปฏิบัติทั้งในด้านกลวิธีการบรรเลงและการเข้าถึงและถ่ายทอดอารมณ์ของเพลงต่างๆ ได้อย่างถูกต้อง

ด้านการวัดและประเมินผลผู้เรียนนั้น อาจารย์วัชรกรแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ 1) การประเมินจากการสอบปฏิบัติ และ 2) การสังเกตจาก

พฤติกรรม โดยการประเมินจากการสอบปฏิบัตินั้น ผู้สอนจะจัดแบ่งการประเมินออกเป็นช่วงเวลาระหว่างภาคเรียน เพื่อวัดและประเมินผลให้เห็นถึงพัฒนาการของผู้เรียน จากความรู้ด้านการบรรเลงระนาดเอกที่ผู้สอนถ่ายทอดความรู้ให้ด้วยการสาธิตเป็นต้นแบบแบบให้ผู้เรียนบรรเลงตามให้ถูกต้อง โดยผู้เรียนจะต้องนำความรู้ที่ได้รับไปสู่การฝึกซ้อมหลังเลิกเรียนให้เกิดความชำนาญ และสามารถปฏิบัติตามแบบอย่างที่คุณผู้สอนกำหนดไว้ได้อย่างถูกต้อง ผู้สอนจึงจะเพิ่มเติมความรู้ในเพลงต่างๆ ที่กำหนดไว้ต่อไป ด้านการสังเกตพฤติกรรมนั้น ผู้สอนจะสังเกตพฤติกรรมในด้านความใส่ใจต่อการเรียนหรือการรับถ่ายทอดความรู้ และคามมีวินัยในการฝึกซ้อมด้วยตนเอง โดยเฉพาะการปฏิบัติตามวิธีการบรรเลงระนาดเอกที่ถูกต้อง เช่น การตีแบบสะบัด สะเตาะ ชยี้ รัว หรือต้องเป็นผู้ที่ผลิตเสียงระนาดเอกได้อย่างถูกต้อง แม่นยำตามเพลงที่กำหนด และสามารถถ่ายทอดอารมณ์ของเพลงได้อย่างถูกต้อง

4.2 การสอนวัฒนธรรม ประเพณี และการใช้ชีวิตประจำวัน

มุ่งเน้นการสอนเรื่องการใช้ชีวิตและตระหนักถึงคุณค่าทางวัฒนธรรม โดยผู้สอนจะพยายามยกกรณีตัวอย่างเพื่อให้ผู้เรียนเห็นถึงผลดีและผลเสียต่างๆ ในการใช้ชีวิต ทั้งในวิถีการดำเนินชีวิตและในสังคมดนตรีไทย รวมถึงผลกระทบด้านลบที่เกิดขึ้นกับศิลปวัฒนธรรมและดนตรีไทย เพื่อไม่ให้ผู้เรียนหลงไหลหรือขาดจิตสำนึกที่เหมาะสมและควรจะเป็นในการใช้ชีวิตประจำวัน ทั้งขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมอันดีงาม ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้สอนควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้และความตระหนักรู้ นอกจากนั้นอาจารย์วัชรกรเน้นให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่ไม่ต้องเก่งที่สุด ไม่ต้องดีที่สุด แต่ต้องเป็นผู้ที่เอาตัวให้รอดการใช้ชีวิต ไม่เป็นผู้มีความรู้ท่วมหัวแต่เอาตัวไม่รอด ดังนั้น ผู้เรียนจะต้องตระหนักรู้และพัฒนาตนเองให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมไทยและสังคมโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงได้

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

อาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง มีความรู้ความเข้าใจในด้านการบรรเลงระนาดเอก ดังจะพบได้จากประวัติและผลงาน โดยจะให้ความสำคัญกับการบรรเลงระนาดเอกขั้นพื้นฐาน การทำความเข้าใจอารมณ์ในการบรรเลง และความถูกต้องของการนำเพลงไปใช้ในโอกาสต่างๆ เป็นสิ่งสำคัญ ด้วยประวัติและประสบการณ์ที่ได้รับถ่ายทอดระนาดเอกจากครูดนตรีไทยหลายท่าน จึงส่งผลให้มีความเข้าใจ

ในการใช้กลอนระนาดเอกและการวางแบบการบรรเลงให้เหมาะสมกับโอกาสต่างๆ เป็นอย่างยิ่ง นอกจากนั้นแล้วยังมีการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างเพื่อให้ผู้เรียน มีตัวอย่าง มีแนวทางในการปฏิบัติตนเป็นนักดนตรีและพลเมืองที่ดีของสังคม อีกทั้งยังมีการเสริมแรงบวกแรงลบให้ผู้เรียนในชั้นเรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงบันดาลใจ ในการพัฒนาตนเอง ส่งผลให้ชั้นเรียนมีบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการเรียนและการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน

ด้านผู้เรียน พบว่า อาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง ไม่มีวิธีการคัดเลือกผู้เรียน แต่จะเน้นการวิเคราะห์ความรู้ ทักษะและเจตคติของผู้เรียนเพื่อออกแบบและพัฒนา ศักยภาพและแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียน โดยมีหลักการเกี่ยวกับผู้เรียนที่ว่า ผู้เรียน ไม่ต้องเก่งที่สุด แต่ผู้เรียนจะต้องสามารถเอาตัวรอดในสังคมความเป็นจริงได้ อีกทั้งยังมีแนวคิดในการอบรมสั่งสอนให้ผู้เรียนตระหนักรู้ในเรื่องของการเป็นพลเมืองที่ดี ของสังคม โดยปลูกฝังทัศนคติเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเติบโตในสังคมได้อย่างมีคุณภาพ และสามารถสร้างเยาวชนดนตรีที่ดีในอนาคตข้างหน้าได้

ด้านเนื้อหา ผู้วิจัยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน คือ เพลงพื้นฐาน เพลงทั่วไป เพลง พิเศษ และเพลงเดี่ยว โดยอาจารย์วัชรกรมีลำดับการขั้นตอนในการเรียนการสอน ตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร นอกจากนั้นหากมีเวลาเหลือหรือนอกเวลา เรียน ก็จะมีการถ่ายทอดเพลงอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำเพลงเหล่านี้ไป ใช้ในชีวิตประจำวันได้ การถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับเพลงแต่ละชิ้นจะเน้นให้ผู้เรียนมี ความแม่นยำ ความชัดเจน ความชำนาญ ในการบรรเลงเสียก่อน แล้วจึงถ่ายทอด เพลงในลำดับต่อไป

ด้านการเรียนการสอน จะใช้การปฏิบัติ การสอบ และการสังเกต โดยการปฏิบัติ และการสอบจะจัดขึ้นเป็นระยะเพื่อวัดพัฒนาการของผู้เรียน แต่ การสังเกตจะเกิดขึ้นอยู่เสมอในช่วงการฝึกซ้อมของผู้เรียน และเมื่อผู้สอนทราบถึง ข้อบกพร่องก็จะทำการแนะนำและแก้ไขให้ผู้เรียนโดยทันที เพื่อให้ผู้เรียนเกิด การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผนวกกับการเน้นย้ำให้ผู้เรียนปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของ สังคม เน้นให้ผู้เรียนเกิดความรักและภูมิใจในศิลปวัฒนธรรม และคาดหวังให้ผู้เรียน ส่งต่อความภาคภูมิใจนี้ให้แก่เยาวชนไทยในอนาคต

จากผลการวิจัยกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์วัชรกร บุญเพ็ง พบว่ามีความสอดคล้องตามทฤษฎีการถ่ายทอดที่ Kaewsuk, O. (2000) ได้กล่าวถึง กระบวนการถ่ายทอด จะเกิดขึ้นจากครูผู้สอนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบอกวิชา

หรือเป็นผู้ทำหน้าที่สาธิตตัวอย่างความรู้ด้านการบรรเลงระนาดเอกให้กับผู้เรียนหรือกลุ่มเป้าหมายได้จดจำและปฏิบัติตาม ซึ่งอาจารย์วัชรกรรวมถึงครูผู้สอนดนตรีไทยทั้งในอดีตและปัจจุบันต่างใช้วิธีการสอนตามแนวคิดดังกล่าว หรือเรียกว่าวิธีการถ่ายทอดแบบ “มุขปาฐะ” ในการถ่ายทอดความรู้ และให้ผู้เรียนจดจำและปฏิบัติตามแบบอย่างให้ได้อย่างถูกต้อง นอกจากนั้นผู้สอนจะต้องมีบทบาทที่สำคัญในการเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ที่สำคัญ 3 ประการ ตามแนวคิดของ Phukaothong, S. (1986) ได้แก่ 1) การเป็นผู้ทำหน้าที่ชี้แนะแนวทางหรือความรู้ที่ถูกต้อง 2) การสอนให้ผู้เรียนท่องจำโดยไม่มีการจดบันทึกโน้ต และ 3) การยึดมั่นจารีตประเพณี โดยกระบวนการถ่ายทอดความรู้ของอาจารย์วัชรกรมีความสอดคล้องกับแนวคิดดังกล่าว แต่มีการปรับและประยุกต์ให้สอดคล้องกับบริบทที่แตกต่างไปจากอดีต และให้มีความสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียน สังคม และวัฒนธรรมในปัจจุบัน ซึ่งนอกจาก จะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วแล้วนั้น ยังจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนจะต้องรู้จักวิเคราะห์ความแตกต่างทั้งในด้านทักษะ แนวความคิดและพฤติกรรมผู้เรียน เพื่อการถ่ายทอดที่ถูกต้องและเหมาะสมกับผู้เรียนอีกด้วย

ด้านความสอดคล้องของผลการวิจัยกับแนวคิดความเป็นครู (Sucharitkul, A., 1990) ที่อาจารย์วัชรกรใช้ในการถ่ายทอดให้กับผู้เรียน พบว่า อาจารย์วัชรกรมีคุณลักษณะความเป็นครูที่สอดคล้องตามทฤษฎี กล่าวคือ อาจารย์วัชรกรเป็นผู้มีความพร้อมทั้งทางด้านสติปัญญา คือมีความรู้ความสามารถที่ได้สั่งสมจากการได้รับการศึกษา และรับการถ่ายทอดความรู้จากครูดนตรีไทยที่สำคัญ ผสมผสานกับประสบการณ์การแสดงดนตรี และด้านบุคลิกภาพคือความสามารถด้านการควบคุมอารมณ์ มีความรัก ความเมตตา ความเอาใจใส่แก่ผู้เรียนทุกคนอย่างเสมอกัน การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน สังคม และเป็นผู้พัฒนาตนเองตลอดเวลา โดยจะพบได้จากกระบวนการถ่ายทอดความรู้ด้านการบรรเลงระนาดเอก

ทฤษฎีการสอนทักษะการปฏิบัติดนตรี (Benner, C., 1972) พบว่า อาจารย์วัชรกรมีกระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอกที่สอดคล้องกับทฤษฎีดังกล่าว ทั้งในด้านการจัดการเรียนการสอนที่คำนึงถึงผู้เรียนโดยเฉพาะในด้านความรู้ความสามารถพื้นฐานด้านทักษะ ประสบการณ์ด้านดนตรีและพฤติกรรมของผู้เรียน เพื่อให้ผู้สอนสามารถออกแบบ วางแผน และดำเนินการจัดการกระบวนการถ่ายทอดความรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ตรงตามเป้าหมายหรือ

วัตถุประสงค์ ทั้งด้านความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณี อันเป็นบริบททางสังคมที่ควรได้รับความรู้

นอกจากนั้นแล้วยังพบความสอดคล้องของผลการวิจัยที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ Jinarak, J. (2008) เรื่องกระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอกของครูประสิทธิ์ ถาวร กรณีศึกษา ชุตเพลินเพลงพาทย์ระนาด Klaophimai, R. (2018) เรื่องกระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงเดี่ยวระนาดเอกของครูพินิจ ฉายสุวรรณ Pasanwong, W. (2012) เรื่องการศึกษากระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอกของครูอุทัย แก้วละเอียด (ศิลปินแห่งชาติ) และ Maitong, R. (2018) เรื่องการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอกของครูบุญธรรม คงทรัพย์ โดยพบว่า จากงานวิจัยทั้ง 4 เรื่อง มีความสอดคล้องในประเด็นเรื่องกระบวนการเรียนดนตรีไทย ที่ยึดครูเป็นศูนย์กลางในการเรียนการสอน (Teacher-Centered Method) โดยครูผู้สอนจะทำหน้าที่เป็นผู้ควบคุมการเรียนการสอน การจัดการชั้นเรียน และการวัดประเมินผล โดยครูผู้สอนจะถ่ายทอดแบบการสาธิตเป็นตัวอย่างจากนั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติตาม คำนึงถึงศักยภาพของผู้เรียนโดยเลือกใช้วิธีการสอนที่แตกต่างกันตามศักยภาพ ผู้เรียนทำหน้าที่ในการปฏิบัติตาม ฝึกซ้อม และทบทวนกระทั่งผู้เรียนสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง

จากผลการวิจัยนี้ ได้นำเสนอให้เห็นถึงกระบวนการถ่ายทอดในวัฒนธรรมดนตรีไทยมีความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะเป็นกลไกหลักของการสืบทอดภูมิปัญญา ซึ่งมีใช้เพียงการส่งต่อทักษะด้านการบรรเลงเครื่องดนตรีไทยเพียงเท่านั้น แต่กระบวนการถ่ายทอดนี้เป็นการธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทางสุนทรียศาสตร์และขนบธรรมเนียมอันเป็นวัฒนธรรมประจำชาติ โดยเฉพาะระบบ "มุขปาฐะ" และความสัมพันธ์ระหว่างครูกับศิษย์ที่นอกจากจะมุ่งเน้นการขัดเกลาจิตวิญญาณควบคู่ไปกับองค์ความรู้ด้านดุริยางคศิลป์แล้วนั้น กระบวนการนี้ยังได้ทำหน้าที่เป็นสะพานเชื่อมโยงระหว่างบริบททางประวัติศาสตร์และปัจจุบัน เพื่อป้องกันการสูญหายของระเบียบแบบแผน และความลุ่มลึกของเพลงไทยที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (Intangible Cultural Heritage) โดยหากกระบวนการของการถ่ายทอดทั้งในด้านดนตรีไทย และรวมไปถึงกระบวนการถ่ายทอดในศาสตร์วิชาต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพ ก็จะช่วยส่งผลโดยตรงต่อการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมให้เกิดความเข้มแข็งในเชิงโครงสร้าง อันเป็นวิถีชีวิตหรือเอกลักษณ์ของสังคมไทยให้เข้มแข็งและดำรงอยู่ได้อย่างสง่างามท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ ที่วัฒนธรรมดั้งเดิมถูกกลืนกลายและสูญ

สลายไปเป็นจำนวนมาก ดังนั้น การอนุรักษ์ดนตรีไทยผ่านกระบวนการถ่ายทอดที่เข้มแข็งจึงถือเป็นการรักษารากเหง้าและความมั่นคงทางวัฒนธรรมของชาติให้มีความต่อเนื่องและยั่งยืนสืบไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

สามารถนำองค์ความรู้จากการศึกษากระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงระนาดเอก มาปรับใช้ในการเรียนการสอนของตนเอง เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนการสอนที่หลากหลายในการเรียนการสอน และการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะทางด้านดนตรีไทย หากสังคมดนตรีเกิดการพัฒนาทั้งครูผู้สอน และผู้เรียน ควบคู่กัน จะส่งผลให้สังคมดนตรีไทยพัฒนาและเติบโตได้อย่างเข้มแข็ง อีกทั้งยังเป็นเครื่องยืนยันถึงการคงอยู่ของดนตรีไทยตลอดจนอนาคต

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษากระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงดนตรีไทยจากอาจารย์วัชกร บุญเพ็ง ที่ระบุเฉพาะในบางบทเพลง เช่น เพลงเดี่ยว รวมทั้งการศึกษากลุ่มการถ่ายทอดครูดนตรีไทยท่านอื่น
2. ควรมีการสังเคราะห์กระบวนการถ่ายทอดการบรรเลงดนตรีไทยจากงานวิจัยที่มีการศึกษาอยู่ก่อนหน้า เพื่อสรุปและนำเสนอให้เห็นทิศทางของการวิจัย และสะท้อนให้เห็นถึงคุณลักษณะของการถ่ายทอดการบรรเลงดนตรีไทยในวัฒนธรรมดนตรีไทย

บรรณานุกรม

- Benner, C. H. (1972). *Teaching performing groups*. Washington, DC: Music Educators Conference.
- Jinarak, JitiKan. (2008). *krabuānkañ thaīthot̄ kañ banlēng ranat̄'ek̄ khōnḡ khrū prasit̄ thāwōṇ̄ koṛanī suksā̄ chut̄ phlōēn̄ phlēnḡ phat̄ ranat̄*. [Kruprasit Taworn Instruction Process on Ranat-Ek: A Case Study in Thai Classical Songs from Ranat-Ek. Master's thesis. Mahidol University.

- Kaewsuk, Opchoi. (2000). *raīngān phon kāndamnoēn ngān prachum patibatkān kān thaīthōt khwāmru khōng phūmpanya thōngthin lāe kān phœīphræ khwāmru khōng sūmūanchon*. [A Report on the Outcomes of the Workshop on Knowledge Transmission of Local Wisdom and Knowledge Dissemination through Mass Media, Ubon Ratchathani: Northeastern Non-Formal Education Center]. Master's thesis. Ubon Ratchathani.
- Kengkun, Rangsiphan. (2009). *phāp sathōn chāk watthanatham dontri Thai nai lop sēn phromdān hæng sinlapa* [Reflections on Thai Musical Culture in Erasing the Boundaries of Art. Bangkok: Amarin Corporations Public Company Limited.
- Klaophimai, Ratsitta. (2018). *krabūānkān thaīthōt kān banlēng diēo ranāt'ēk khōng khru phinit chāi suwan*. [Transmission Process in Ranard-Ek Solo of Pinit Chaisuwan, National Artist]. Master's thesis. Chulalongkorn University.
- Maitong, Ronnarit. (2018). *kān thaīthōt kān banlēng ranāt'ēk khōng khru buntham khong sap*. [Transmission of Ranad Ek Performance by Kru Boontham Khongsap]. Master's thesis. Chulalongkorn University.
- Pasanwong, Wisawa. (2012). *kānsuksā krabūānkān thaīthōt kān banlēng ranāt'ēk khōng khru'uthai kəo la'iat (sinlapin hæng chat)*. [A study of the transmission process in Ranard-Ek performance of Uthai Kaewlaead, National Artist]. Master's thesis. Chulalongkorn University.
- Phukaothong, Sa-ngad. (1986). *kān dontri Thai lāe thāng khao sū dontri Thai*. [Thai Music and Introduction to Thai Music]. Bangkok: Rueakaew Press.
- Sucharitkul, Ampai. (1990). *khunnatham khru Thai*. [Moral and Ethical Values of Thai Teachers]. Bangkok: Chula Press.

- Steiner, E. (1988). *Methodology of Theory Building*. Sydney: Educology Research Associates.
- Thammawiharn, S. (1999). *durīyāṅ Thai*. [Thai Classical Music]. Bangkok: Chula Press.